

Monitoring medija 3/2011

Ana Lulić¹

Žanrovska raznolikost i javni interes televizijskih programa lokalnih i regionalnih televizija koje potiče Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija

Vijeće za elektroničke medije (VEM) na sjednici održanoj 6. srpnja 2009. godine donijelo je odluku o raspodjeli 30,3 milijuna kuna iz Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija 21 televizijskoj i 141 radijskoj postaji. Nakladnicima radijske djelatnosti dodijeljeno je 15.151.420,10 kuna, a nakladnicima televizijske djelatnosti 15.151.420,11 kuna. Od dvanaest televizija koje su obuhvaćene u ovom istraživanju novčanu pomoć dobili su nakladnici devet televizija - Kanal RI, Čakovečka televizija, Nezavisna istarska televizija, Nezavisna televizija, Otvorena televizija, Televizija Dalmacija, Televizija Jadran, Televizija Slavonije i Baranje te Varaždinska televizija. Stoga sam analizirala i koje su emisije na lokalnim i regionalnim televizijama, koje su obuhvaćene u istraživanju, dobile potporu Fonda te kakvi se žanrovi podupiru iz Fonda i koliki im je javni interes prema matrici iz Peruško (2009) i Ward (2006), gdje su žanrovi kategorizirani u tri veće grupe programa: informativni (društveno korisni), zabavni i dramska fikcija.

¹ Istraživanje je dio diplomskog rada na diplomskom Studiju novinarstva Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu pod mentorstvom prof.dr. Z. Peruško, listopad 2010.

Tablica 1. Kodiranje: kategorije televizijskog programa

Fikcija/dramski program	Zabava	Informativni program (visoka društvena vrijednost)	Ostalo (ništa od navedenog)
Komedija	TV uz doručak	Umjetnost i kultura	najave, reklame itd.
Drama	Sport	Potrošačke teme	
Film	Chat i talk show	Aktualnosti	
Sapunica	Dječji	Dokumentarni program	
Serija	Hobiji i slobodno vrijeme	Povijest	
Miniserija	Ljudske priče	Magazini (obično politički)	
	Lagana zabava	Priroda i životinjski svijet	
	Glazba (pop i folk)	Vijesti	
	Kvizovi i natjecanja	Politički intervju i rasprave	
		Znanstveni i obrazovni program	
		Vjerski program	

Izvor: Peruško (2009) Javni interes i djelovanje televizije u Hrvatskoj

Pod pretpostavkom da lokalne i regionalne televizije doprinose djelovanju televizije u Hrvatskoj u javnom interesu, dodatno sam analizirala koje su emisije na lokalnim televizijama dobile potporu Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija te kakvi se žanrovi podupiru iz Fonda i koliki im je javni interes prema matrici iz Peruško (2009) i Ward (2006), gdje su žanrovi kategorizirani u tri veće grupe programa: informativni (društveno korisni), zabavni i dramska fikcija. Od dvanaest televizija koje su obuhvaćene u ovom istraživanju novčanu pomoć dobili su nakladnici devet televizija - Kanal RI, Čakovečka televizija, Nezavisna istarska televizija, Nezavisna televizija, Otvorena televizija, Televizija Dalmacija, Televizija Jadran, Televizija Slavonije i Baranje te Varaždinska televizija.

Tablica 2. Raspodjela sredstava Fonda za poticanje pluralizma za 2009. godinu

Redni broj	Ime nakladnika	Iznos sredstava	Programski sadržaj
4.	Kanal RI	= 792.302,05	Orlando; Tribine i Planet RI
5.	Mijor d.o.o. – Čakovečka televizija	= 705.474,43	Povećalo i 100% Međimursko
6.	Nezavisna istarska televizija	= 909.519,34	U glavu; Point Istra i Jezik na žlicu
7.	Nezavisna televizija	= 807.496,89	Vijesti; Miris zemlje i Dva frtalja
9.	Otvorena televizija	= 787.960,67	Serbus Zagreb i Obzori
11.	Televizija Dalmacija	= 533.989,88	Otvoreni studio i Natječaj za gradonačelnika
12.	Televizija Jadran	= 603.451,98	Iz prve ruke i Dalmacija moga oka
13.	Televizija Slavonije i Baranje	= 933.396,94	TV Tjednik; Otvoreni studio; Od ideje do uspjeha i Kult report
19.	Varaždinska televizija	= 1.133.100,47	VTV tjednik; Junaci hrvatske slobode i Škola šaha

Izvor: Agencija za elektroničke medije, http://www.e-mediji.hr/rad_agencije/fond_pluralizam.php (preuzeto 25. ožujka 2010.)

Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija regionalnoj televiziji Kanal RI dodijelio je ukupno 792.302,05 kuna za tri emisije Orlando, Tribine i Planet RI. Sve tri emisije analizirala sam i u sklopu istraživanja u ovom radu.

Emisija Planet Ri je na programu Kanala RI svaki radni dan u 18 sati, uređuje je Adriana Stojanov, a voditelji su Ariana Anić, Davor Garić i Ana Radišić. U istraživanju sam Planet Ri svrstala u žanr aktualnosti, dakle spada pod kategoriju informativnog programa, stoga ima i visoku društvenu vrijednost.

Sportski talk show Orlando, pod voditeljskom palicom poznatog riječkog sportskog novinara Orlando Rivettija, na programu je svaki petak u 21 sat. Emisiju Orlando, iako bi mogla pripadati u žanr sport, ipak sam svrstala u chat i talk show zbog specifične forme koja je tipična za taj žanr – voditelj i gostujući sugovornik raspravljaju o temi sporta u Hrvatskoj.

Lulić, A. Žanrovska raznolikost i javni interes televizijskih programa lokalnih i regionalnih televizija koje potiče Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija
Monitoring medija, 3/2011

Emisija o sportu, Tribine, voditelja Igora Rivettija na programu je svaki utorak u 20:20. Tribine prate rezultate, komentare i odgovore na sva značajnija sportska zbivanja grada Rijeke i okolice pa sam emisiju svrstala u žanr sport. Obje emisije, Orlando i Tribine, spadaju u kategoriju zabave, koja po definiciji ima nisku društvenu vrijednost.

Čakovečka televizija, kao lokalna televizija, dobila je potporu Fonda u iznosu od 705.474,43 kuna zahvaljujući emisijama Povećalo i 100% međimursko.

Emisija Povećalo je na programu Čakovečke televizije srijedom u 20 sati. To je kontakt emisija u kojoj gostuju poznate osobe iz međimorskog javnog, političkog i kulturnog života. Povećalo omogućuje i interakciju s gledateljima koji se telefonskim pozivom mogu uključiti u emisiju. Sadrži i priloge, a traje 60 minuta. Zbog toga sam emisiju Povećalo svrstala u žanr aktualnosti, pod kategoriju informativnog programa i visoke društvene vrijednosti. Osim na Čakovečkoj televiziji, emisija Povećalo, tijekom dva analizirana tjedna, emitirana je i na programu Otvorene televizije svake srijede u 15 sati.

U emisiji 100% međimursko kroz dokumentaristički pogled stavljen je naglasak na prikazu međimorskih narodnih običaja preko kulturno umjetničkih društava, udruga ili pojedinaca. Emisija se prikazuje svake nedjelje u 17:30 sati, a njeno trajanje je do 90 minuta. Zbog načina na koji se prilazi temi, 100% međimursko svrstala sam u dokumentarni žanr, koji poput aktualnosti spada u kategoriju informativnog programa.

Lokalnoj Nezavisnoj istarskoj televiziji Fond je dodijelio potporu od 909.519,34 kuna za tri emisije – U glavu, Point Istra i Jezik na žlicu. Dvije emisije, Point Istra i Jezik na žlicu, obuhvaćene su u istraživanju u ovom radu, dok se emisija U glavu nije emitirala tijekom dva tjedna koja su obuhvaćena istraživanjem.

Jezik na žlicu je emisija o jeziku tijekom koje se, u suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta Jurja Dobrile iz Pule, daju jezični savjeti te dobri i pogrešni primjeri iz prakse. Emisija je na programu svake subote u 19 sati, a traje 30 minuta. Jezik na žlicu sam svrstala u žanr umjetnost i kultura, koji spada pod kategoriju informativnog programa (visoka društvena vrijednost).

Emisija Point Istra je video kolumna Milana Rakovca te pruža jedinstven osobni pogled na istarski prostor, ljude i događaje. Point Istra je na programu svake subote u 21:05 sati, a traje 10 minuta. Zbog njezinog specifičnog formata i koncepcije svrstala sam je u žanr chat i talk show.

Regionalna Nezavisna televizija od Fonda je dobila poticaj u iznosu od 807.496,89 kuna za tri emisije Vijesti, Miris zemlje i Dva fitalja.

Vijesti su na programu Nezavisne televizije svaki dan u dva termina u 18:00 sati, u trajanju od 15 minuta, te 20:15 sati u trajanju od pola sata. Naravno, svrstala sam ih u žanr vijesti pod kategoriju informativnog programa.

Miris zemlje je poljoprivredna emisija koja je namjenjena svim gospodarstvenicima i poljoprivrednim proizvođačima. Emitira se svake nedjelje u 18:50 sati, a traje 45 minuta. U svakom tjednom ciklusu emisije nastoji se svim poljoprivrednicima prikazati aktualnu poljoprivrednu tematiku. Kroz pet do

šest priloga, snimljenih na terenu Sisačko-moslavačke, Bjelovarsko-bilogorske ili Koprivničko-križevačke županije, uglavnom na poljoprivrednim gazdinstvima, obuhvaćeni su svi poljoprivredni sektori i nastoji se upoznati poljoprivrednike s najaktualnijim zbivanjima vezanima uz razvoj i napredak poljoprivredne proizvodnje. U svakoj emisiji poljoprivrednici mogu pogledati i pokoji zanimljiv i poučan savjet ili preporuku specijaliziranih stručnjaka. Zbog tematike kojom se bavi Miris zemlje svrstala sam je u žanr priroda i životinjski svijet, koji također spada u kategoriju informativnog programa.

Emisija Dva frtalja je talk show Nezavisne televizije u kojem se raspravlja o raznim aktualnim i zanimljivim temama. Emisija se emitira utorkom i četvrtkom u 18:35 sati, a traje 30 minuta. Dva frtalja sam svrstala u žanr chat i talk show, u kategoriju zabave.

Lokalna televizija Otvorena televizija od Fonda je dobila 787.960,67 kuna za dvije emisije – Serbus Zagreb i Obzore.

Dnevno-informativna emisija Serbus Zagreb prati sve događaje i zbivanja na području grada Zagreba te je najstarija informativna emisija na svim komercijalnim postajama u Hrvatskoj. Neprekidno je na programu Otvorene televizije još od 1989. godine. U trajanju od 15 minuta ova zagrebačka kronika emitira se svakog radnog dana od ponedjeljka do petka s početkom u 18:45. Zbog njezinog informativnog karaktera i temina u kojem se prikazuje, Serbus Zagreb svrstala sam u žanr vijesti, dakle u kategoriju informativnog programa.

Obzori je tjedna kolaž emisija koja obrađuje teme iz kulturne baštine. Uz najave novih izložbi i promocija suvremenog stvaralaštva daje poseban osvrt na stvaralaštvo najznačajnijih hrvatskih slikara i kipara. Emisija se emitira svake nedjelje u 19:00 sati, a traje 30 minuta. Obzore sam svrstala u žanr umjetnost i kultura, koji spada u kategoriju informativnog programa te je sadržaj visoke društvene vrijednosti.

Osim na Otvorenoj televiziji, emisija Obzori, tijekom dva analizirana tjedna, emitirana je i na programu Čakovačke televizije svakog četvrtka u 23:10 sati te na programu Televizije Jadran svakog radnog dana u 18 sati.

Lokalna Televizija Dalmacija od Fonda je dobila potporu u iznosu od 533.989,88 kuna za dvije emisije – Otvoreni studio i Natječaj za gradonačelnika.

Otvoreni studio je mozaično-informativna emisija, koja se u programu Televizije Dalmacija emitira uživo od utorka do petka u terminima u 18 sati. Šezdeset minuta televizijskog kolaža ispunjavaju gosti i prilozi. Emisija je koncipirana kao izmjena gostiju i priloga iz različitih područja - kulture, sporta, umjetnosti, estrade i politike s naglaskom na humanitarne aktivnosti i nevladin sektor. Novinarski prilozi informiraju o dnevnim aktualnostima i obrađuju tekuću problematiku na gradskoj ili županijskoj razini. Emisiju Otvoreni studio svrstala sam u žanr aktualnosti, kategorija informativni program.

Lulić, A. Žanrovska raznolikost i javni interes televizijskih programa lokalnih i regionalnih televizija koje potiče Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija
Monitoring medija, 3/2011

Emisija Natječaj za gradonačelnika je politički talk show urednika Borisa Gabele i voditeljice Sandre Barčot s renomiranim gostima iz svijeta politike, a prikazuje se u programu Televizije Dalmacije svake srijede u 20 sati te se reprizira subotom u 17 sati i traje 50 minuta. Natječaj za gradonačelnika svrstala sam u žanr chat i talk show.

Televizija Jadran dobila je potporu Fonda u iznosu od 603.451,98 za emisije Iz prve ruke i Dalmacija moga oka. No, nijedna od ove dvije emisije nije se emitirala tijekom dva tjedna koja su obuhvaćena istraživanjem.

Televizija Slavonije i Baranje od Fonda je dobila novčanu potporu u iznosu od 933.396,94 kuna za čak četiri emisije TV Tjednik, Otvoreni studio, Od ideje do uspjeha i Kult report.

TV Tjednik je polusatni pregled najzanimljivijih događaja protekloga tjedna u Osijeku i okolici, a na programu Televizije Slavonije i Baranje emitira se svake nedjelje u terminu 20:30 sati. Emisiju TV Tjednik svrstala sam u žanr aktualnosti (informativni program).

Kontakt emisija Televizije Slavonije i Baranje, Otvoreni studio bavi se različitim temama koje se tiču njihovih gledatelja. Naime, gledatelji se mogu javiti izravno u eter, postavljati pitanja gostima i komentirati njihove pothvate. Emisija se emitira od ponedjeljka do petka u 18 sati, a traje 50 minuta. Otvoreni studio sam, također, svrstala u žanr aktualnosti.

Osim na Televiziji Slavonije i Baranje, emisija Otvoreni studio, tijekom dva analizirana tjedna, emitirana je i na programu Varaždinske televizije svake subote u 16:45 sati i četvrtka u 20:05 sati.

Emisijom o poduzetništvu, Od ideje do uspjeha, informativnim se pristupom prikazuju poduzetnički pothvati, edukativnim pristupom stručno analiziraju cijeli slučajevi, a promotivnim pristupom afirmiraju nove ideje te poduzetnički duh. Malo poduzetništvo postaje sve značajniji dio gospodarstva, a povezivanjem malih, srednjih i velikih poduzeća povećava se učinkovitost i međunarodna konkurentnost hrvatskog gospodarstva. Od ideje do uspjeha na programu je Televizije Slavonije i Baranje nedjeljom u 15 sati, u trajanju od 30 minuta. Emisiju Od ideje do uspjeha svrstala sam u žanr potrošačke teme, koji spada u kategoriju informativni program.

Emisija o kulturi, Kult report, prikazivala se na programu Televizije Slavonije i Baranje ponedjeljkom u 18:30 sati i četvrtkom u 18:05 sati, u trajanju od 30 minuta. Kao što govori i sam njezin naziv, emisiju sam svrstala u žanr umjetnost i kultura, koji spada u kategoriju informativni program.

Regionalna Varaždinska televizija od Fonda je dobila najviši iznos od 1.133.100,47 kuna za tri emisije - VTV tjednik, Junaci hrvatske slobode i Škola šaha. Emisija VTV tjednik obuhvaćena je u istraživanju u ovom radu, dok se emisije Junaci hrvatske slobode i Škola šaha nisu emitirale tijekom dva tjedna koja su obuhvaćena istraživanjem.

U sklopu informativnog programa nedjeljom od 19.30 sati na rasporedu je polusatna emisija VTV Tjednik, koja donosi pregled najvažnijih događaja u Gradu Varaždinu, Varaždinskoj i Međimurskoj županiji koji su obilježili protekli tjedan. Svi ti događaji u emisiji se prikazuju ponovno, ovoga puta u novom svjetlu, promatrajući ih s vremenske distance, uz najnovije informacije i komentare. Pregled

je realiziran tako da se po danima (od ponedjeljka do subote) ponove opširne vijesti koje su obilježile pojedine dane. Zanimljivo, već desetu godinu u sklopu emitiranja programa Varaždine televizije, emisija VTV tjednik realizirana je s komentarom za slušno oštećene osobe te tumač-prevoditelj svakoga tjedna 30 minutnu emisiju prokomentira i za gledatelje koji imaju problema sa sluhom.

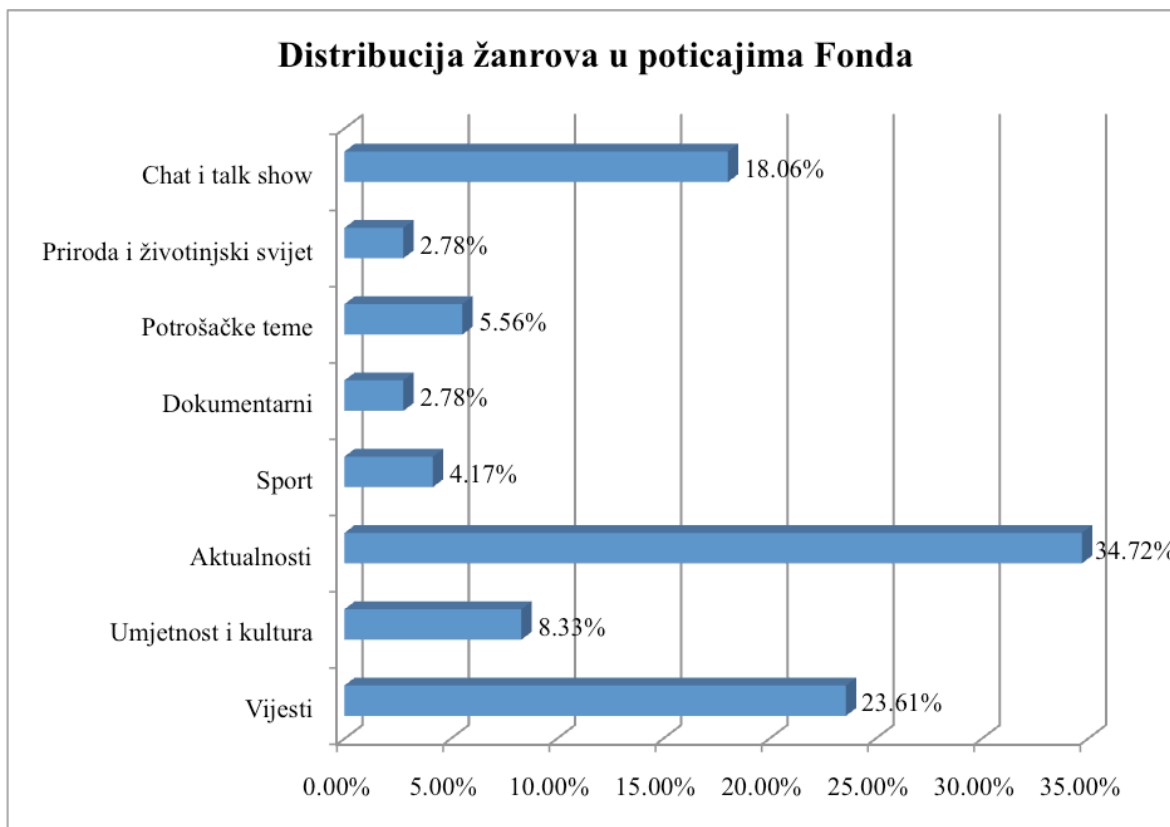
Emisiju VTV tjednik svrstala sam u žanr aktualnosti, u kategoriju informativni program kao sadržaj visoke društvene vrijednosti.

Nakon analize sadržaja emisija koje su dobile potporu Fonda, a obuhvaćene su u ovom istraživanju, dolazimo do podatka da je ukupno osam žanrova bilo zastupljeno u poticajima Fonda. Emisije koje pripadaju žanru vijesti, umjetnost i kultura, aktualnosti, sport, dokumentarni, potrošačke teme, priroda i životinjski svijet te chat i talk show zastupljene su u programu osam televizija koje su za njih dobile novčanu potporu Fonda (Tablica 4.3.1.)

Tablica 3. Distribucija žanrova u poticajima Fonda za 2009. godinu (udjeli u broju emisija)

Žanr	OTV	NET	KANAL RI	TV DALMACIJA	NIT	STV	VTV	ČKTV
Vijesti	55,56%	66,67%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Umjetnost i kultura	22,22%	0,00%	0,00%	0,00%	33,33%	21,43%	0,00%	0,00%
Aktualnosti	22,22%	0,00%	57,14%	50,00%	0,00%	50,00%	100,00%	50,00%
Sport	0,00%	0,00%	21,43%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Dokumentarni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%
Potrošačke teme	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	28,57%	0,00%	0,00%
Priroda i životinjski svijet	0,00%	11,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Chat i talk show	0,00%	22,22%	21,43%	50,00%	66,67%	0,00%	0,00%	0,00%
UKUPNO	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

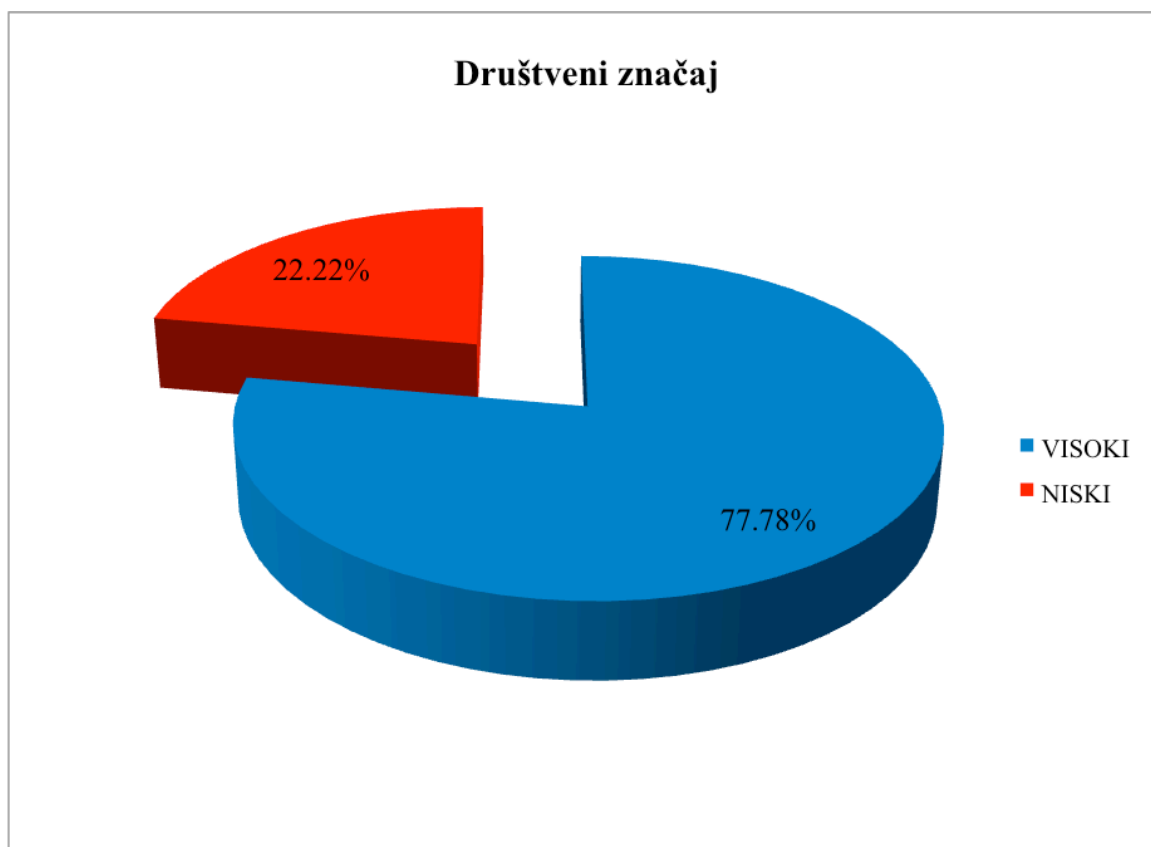
Graf 1. Distribucija žanrova u poticajima Fonda za 2009. godinu (kombinirani uzorak svih osam televizija prema udjelu u broju emisija, N=144)

Žanr koji je najviše zastupljen u poticajima Fonda za 2009. godinu je žanr aktualnosti (34.72%), odmah iza su vijesti (23.61%) te chat i talk show (18.06%). Slijede ih žanrovi umjetnost i kultura (8.33%), potrošačke teme (5.56%), sport (4.17%), a zadnje mjesto s 2.78% dijele žanrovi priroda i životinjski svijet te dokumentarni program.

Prema matrici iz Peruško (2009) i Ward (2006), koju sam primijenila na lokalne i regionalne televizije u istraživanju, žanrovi su kategorizirani u tri veće grupe programa: informativni (društveno korisni), zabavni i dramska fikcija. Stoga, podaci u Grafu 4.3.2. pokazuju da je ukupni udjel žanrova vijesti, umjetnost i kultura, aktualnosti, dokumentarni, potrošačke teme te priroda i životinjski svijet, koji prema matrici javnog interesa spadaju pod društveno korisne programske sadržaje, čak 77.78%. Ostala dva žanra, sport te chat i talk show, spadaju u zabavni program i zastupljeni su u poticajima Fonda s udjelom od 22.22%.

Graf 2. Društveno koristan programski sadržaj u poticajima Fonda za 2009. godinu (kombinirani uzorak svih osam televizija prema udjelu u broju emisija, N=144)

Zaključak

Analizira emisija na 12 lokalnih televizija koje su dobile potporu Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija radi uvida u to kakvi se žanrovi podupiru iz Fonda i koliki im je javni interes prema matrici iz Peruško (2009) i Ward (2006) pokazala je ukupni udjel žanrova vijesti, umjetnost i kultura, aktualnosti, dokumentarni, potrošačke teme te priroda i životinjski svijet, koji prema matrici javnog interesa spadaju pod društveno korisne programske sadržaje u čak 77.78%. Ostala dva žanra, sport te chat i talk show, spadaju u zabavni program i zastupljeni su u poticajima Fonda s udjelom od 22.22%.

LITERATURA

Agencija za elektroničke medije: Fond za pluralizam, http://www.e-mediji.hr/rad_agencije/fond_pluralizam.php (preuzeto 25. ožujka 2010.)

Nezavisna istarska televizija: TV raspored, <http://www.nit.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Nezavisna televizija: TV raspored, <http://www.net-tv.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Otvorena televizija: TV raspored, <http://otv.hr/portal/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Peruško, Zrinjka (2009) „Javni interes i djelovanje televizije u Hrvatskoj“. Medijska istraživanja. god. 15, br. 2., str. 5-31.

Riječka televizija: TV raspored, <http://www.tvpgk.com/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Splitska televizija: TV raspored, <http://www.splitskatelevizija.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Televizija Dalmacija: TV raspored, <http://www.tv-dalmacija.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Televizija Jadran: TV raspored, <http://www.tvjadran.hr/09/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Televizija Slavonije i Baranje: TV raspored, <http://www.stv.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Turković, Hrvoje (2004) Fim: zabava, žanr, stil. Zagreb: Hrvatski filmski savez

Varaždinska televizija: TV raspored, <http://www.vtv.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)

Ward, David (2006) Final Report: Study on the assessment of Content Diversity in Newspapers and Television in the context of increasing trends towards concentration of media markets. Media Division. Council of Europe. MC-S-MD (2006)001

Zagrebačka televizija: TV raspored, <http://www.z1.com.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)